

Dnevni center Groharjeva hiša

GLASBENA DELAVNICA

V centru šolskih in občolskih dejavnosti izvajamo tudi glasbene delavnice na tolkalih. Ker zaradi trenutnih razmer ne moremo ustvarjati v naši glasbeni sobi, bomo glasbeno delavnico izpeljali kar doma. Presenečeni boste, koliko zanimivih glasbil se skriva v naših domovih.

Tolkalo je lahko vse, kar oddaja zvok in na kar tolčemo. To so lahko razne posode, škatle, pokrovke, kuhalnice, cedila z rižem, lesene deske ipd. Zraven potrebujemo še računalniški program, s katerim te zvoke posnamemo in obdelamo. Ritem lahko nadgradimo z inštrumentom (če ga igramo), zraven zapojemo, repamo, ploskamo, dodamo razne zvočne efekte, zvoke narave, telesa ...

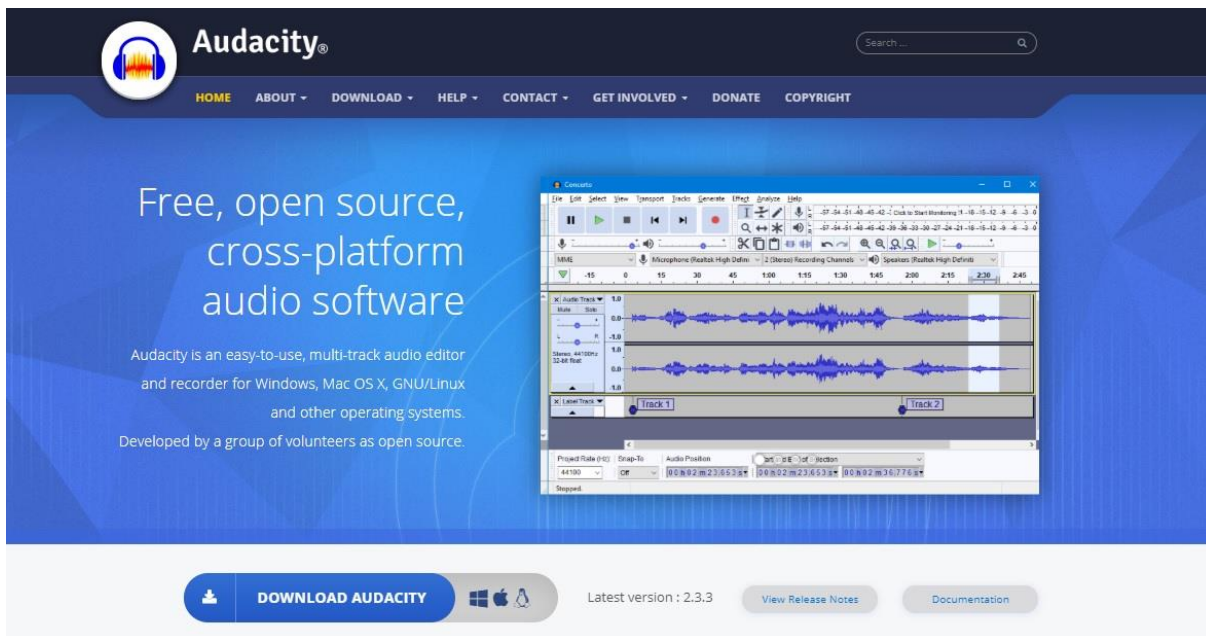
Na spletu najdemo kar nekaj brezplačnih programov za snemanje in urejanje zvoka. Mi smo izbrali program *Audacity*. Je brezplačen, dokaj enostaven za uporabo in v slovenskem jeziku. Nekaj osnovnih navodil za uporabo je opisanih v nadaljevanju.

Za lažjo predstavo, kako lahko posnamemo skladbo v domači kuhinji, si najprej oglejmo filmček na naslednji povezavi. Vsi zvoki so posneti s kuhinjskimi pripomočki, vidnimi na posnetku, dodan je le zvok klavirja.

https://youtu.be/-DqUeipp_U

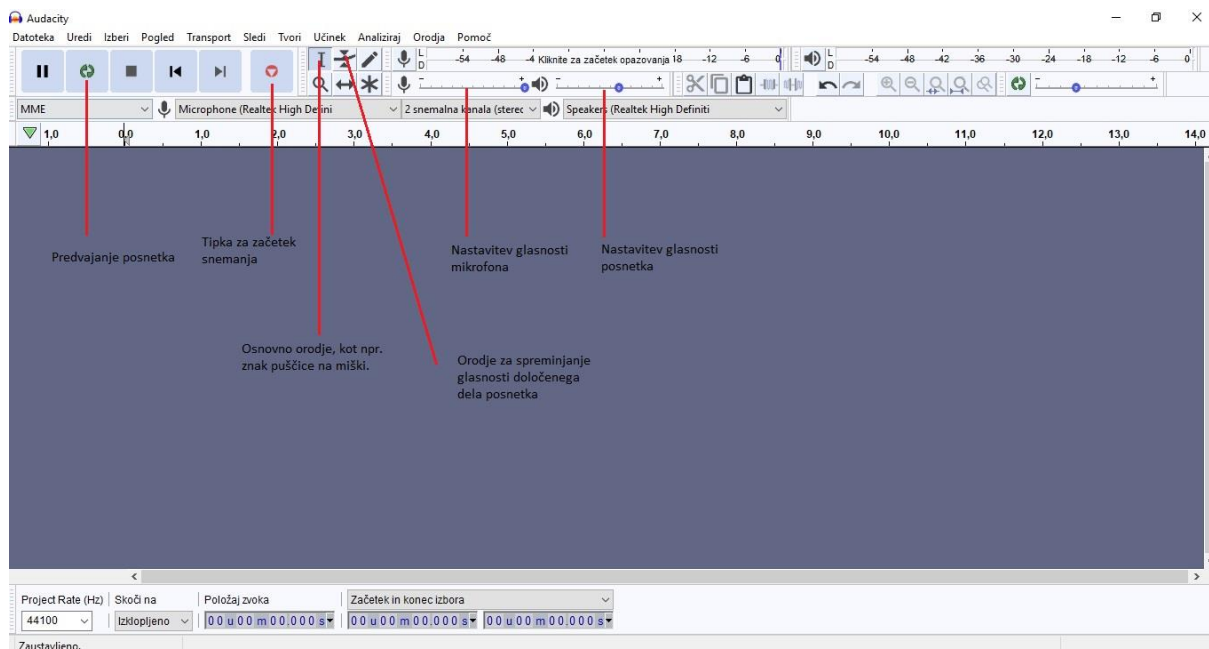
1. Program za snemanje in urejanje zvoka

Najprej si s spleta naložimo program Audacity (v iskalnik lahko vpišete »free audio software«, preverite še ostale in se odločite za katerega od drugih ponujenih).

2. Osnovna orodja

Ko odpremo program, se nam pojavi okno, ki ga vidite na naslednji sliki. Označena so najosnovnejša orodja, ki jih potrebujemo za začetek. Najprej je priporočeno nastaviti glasnost mikrofona. Na sredini zgoraj kliknemo na napis »kliknite za začetek opazovanja«. Nato nekaj povemo ali zaigramo s tako glasnostjo, kot bomo kasneje snemali. Pazimo, da signal ne pride do rdečega polja, in po potrebi zmanjšamo glasnost mikrofona.

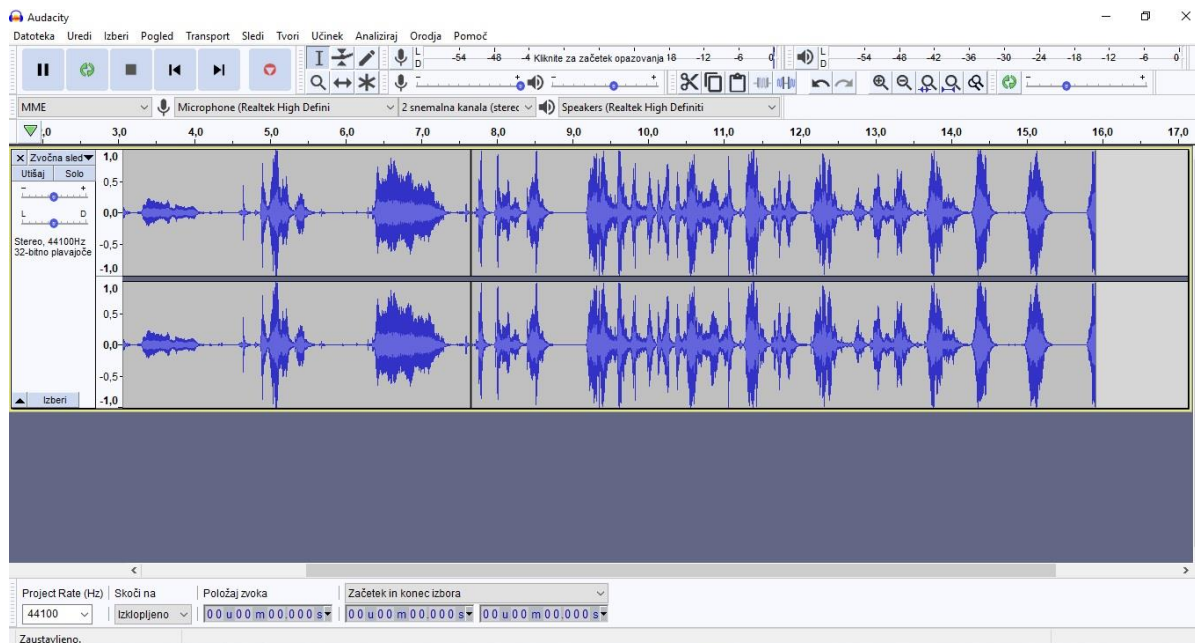

3. Metronom

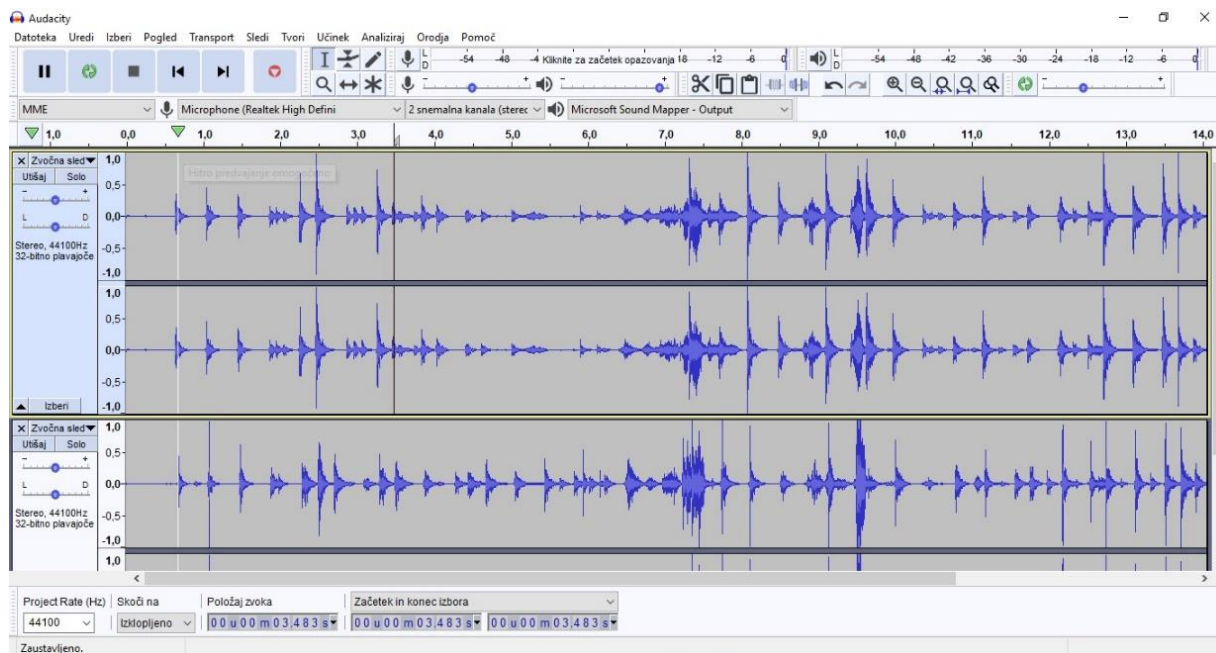
Pred začetkom snemanja določimo tempo (hitrost) skladbe. V filmčku smo si pomagali s »kuharčkom«, lahko si pomagamo z metronomom, ki ga najdemo v iskalniku Google. Pomembno je namreč, da bodo vsi naši posneti zvoki v istem tempu. Je pa snemanje možno tudi brez metronoma. Posnamemo prvi ritem oz. melodijo (prvo stezo). Nato držimo tipko SHIFT in znova pritisnemo tipko za snemanje. Metronom ni potreben, ker nam bo program predvajal zvok, ki ga smo ga že posneli in nam bo ta služil za tempo. V tem primeru posnetek prve steze zelo stišajte (toliko, da bo še slišen), da ga ne bo še enkrat snemalo skupaj z novim posnetkom. Še bolje pa bo, če za tak način snemanja uporabite slušalke.

4. Snemanje

Snemamo lahko direktno v ta program ali pa posnetke uvozimo. Odvisno od kakovosti vašega mikrofona na računalniku. Pri filmčku, ki smo si ga ogledali na začetku, je bil zvok posnet s telefonom in nato uvožen v program. Ukazi so podobni kot pri delu z besedilom v Wordu. *Datoteka – uvozi – zvok*. Če pa snemamo z računalnikom, enostavno pritisnemo rdeči gumb in ... gremo! Posneti zvok se nam bo prikazal v obliki, kot na naslednji sliki.

Za snemanje naslednjega zvoka držimo tipko *Shift* in spet pritisnemo rdeči gumb za snemanje. Odpre se nam nova steza in že snemamo drug inštrument.

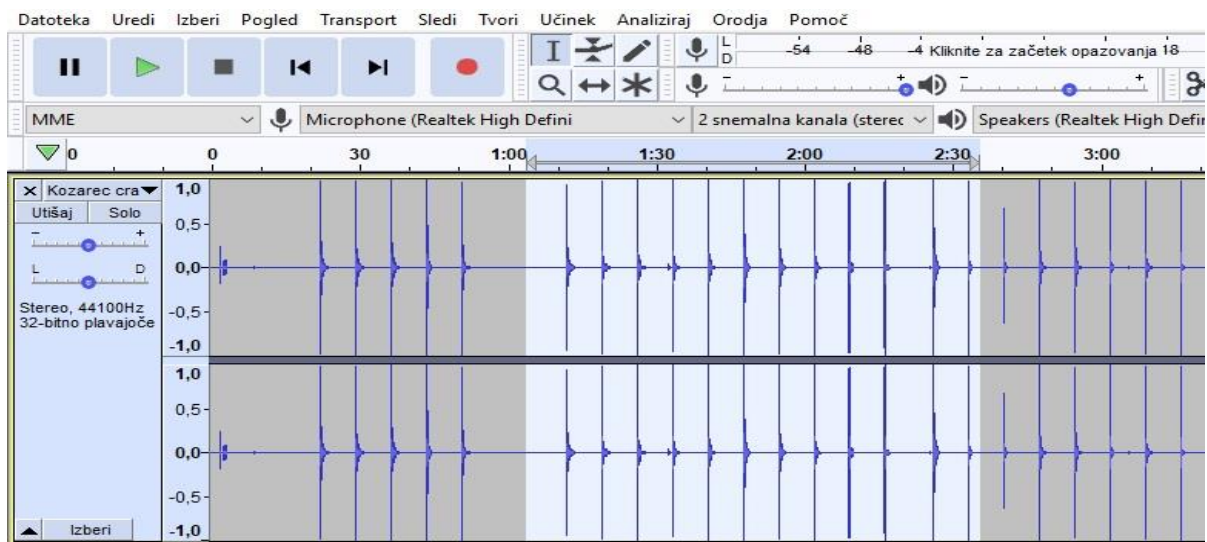

Na tak način nato posnamemo še tretjega, četrtega, petega ... Na levi strani imamo nekaj osnovnih ukazov za vsak posneti zvok posebej (glasnost, zvok levo desno v zvočniku, solo, utišaj). Če kliknemo na mali navzgor obrnjeni črni trikotnik, se steza zoži. Pri več posnetih stezah je taka oblika precej bolj pregledna.

5. Branjanje določenega dela posnetka

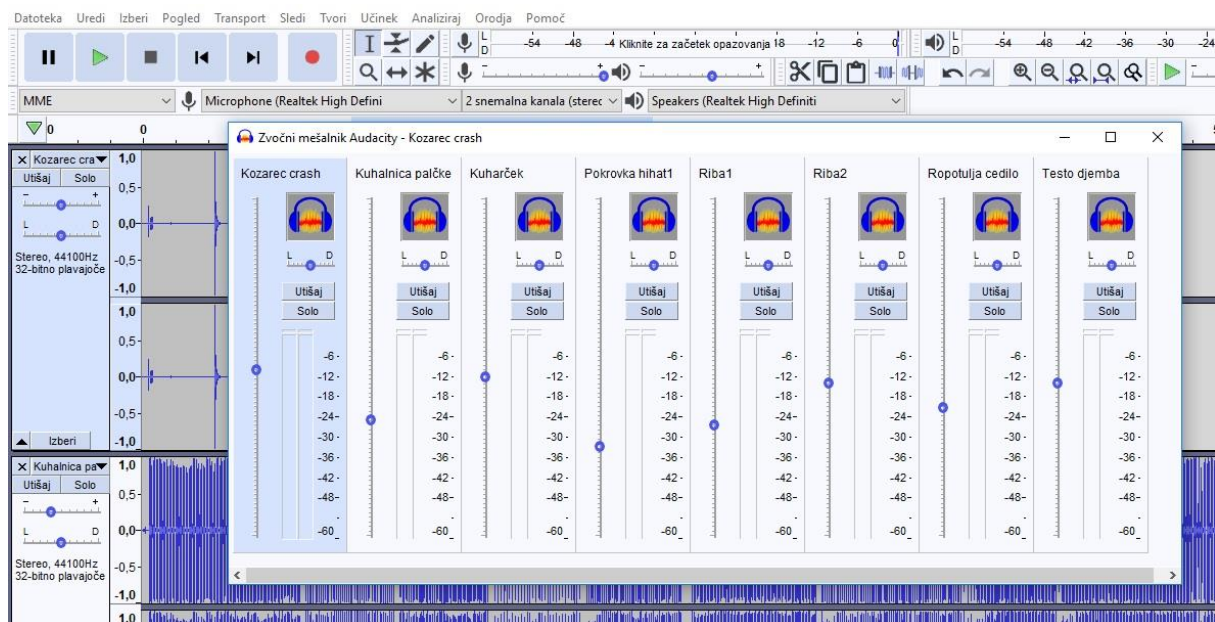

Izberemo orodje za izbiranje (I). Držimo levi klik na miški in izberemo del posnetka (na naslednji sliki označeno svetlo). Nato v orodni vrstici na vrhu kliknemo ukaz *Uredi – zbriši*.

6. Mešalna miza

Ko vse posnamemo in uredimo, si odpremo mešalno mizo in z njo urejamo glasnost vsakega posnetega zvoka posebej. V orodni vrstici kliknite *Pogled – mešalna miza*.

7. Končni posnetek

Ko je posnetek končan, ga izvozimo v formatu mp3. Izberemo *Datoteka – Export – Mp3*.

Tako. Pregledali smo najbolj osnovna navodila za snemanje. Naprej pa raziskujte sami. Program ni zahteven, ukazi so preprosti, jasni in pregledni, vse je v slovenskem jeziku in orodne vrstice precej spominjajo na delo z Wordom. Samo da tukaj ne vnašamo in obdelujemo besedila, ampak zvok.

8. Posnemi nekaj različnih zvokov in si uredi svoj posnetek. Izberi eno izmed naslednjih možnosti:

Naloga 1: Sestavi in posnemi ritem s kuhinjskimi pripomočki.

Basovski boben: uporabi večjo posodo, škatlo, ki oddaja nizek, basovski zvok. Za udarjalko uporabi kuhalnico, nanjo daj nogavico, da malo »zmehčaš« zvok udarca. Posnemi poudarjene dobe v taktu. V 4/4-taktu bo to vsaka 1. in 3. doba.

Mali boben: uporabi plosk ali lesene deske. Nanje zaigraj na nepoudarjene dobe v taktu. V 4/4-taktu sta to 2. in 4. doba.

Hi-hat činela: uporabi pokrovko posode, za udarjalko izberi kuhalnico, metlico za mešanje, žlico ... V osnovnem ritmu hi-hat činela navadno igra v osminkah. Torej na vsako dobo v 4/4-ritmu udarimo 2-krat.

Lahko pa ritem sestaviš čisto po svoje. Res, da nimamo vsi glasbenega predznanja, imamo pa ušesa. Posnemi in naredi tako, da se tebi sliši zanimivo. Lahko posnameš basovski boben na vsako dobo tum-tum-tum-tum ... in potem dodajaš druge zvoke po občutku. Bodi čim bolj ustvarjalen.

Naloga 2: Posnemi zvoke iz okolja

Pojdi na sprehod in s sabo vzemi telefon. Z njim posnemi vse, kar boš na poti zanimivega slišal. Promet, psa, soseda, kolesarja, hrup ulice ... Posnetke s telefona prenesi na računalnik in jih uredi v programu za urejanje avdio posnetkov. Svoj posnetek poimenuj.

Naloga 3: Posnemi zvoke narave

S telefonom se odpravi v naravo in z njim posnemi zvoke ptic, vode, udarjanja palice po deblu drevesa, pljusk padca kamna v reko, šumenje drevesne krošnje v vetru ... Posnete zvoke nato uvozi v program in sestavi skladbo. Svoj posnetek poimenuj.

Naloga 3: Zvočno opremi zgodbo

V programu pritisni rdeči gumb za snemanje in preberi zgodbo, pravljico, pesem ... Nato zgodbo zvočno opremi s predmeti, ki jih najdeš doma. Z zvokom lahko povečaš dramatiko, poudariš presenečenje, umirjenost ...

Naloga 4: Zaigraj na svoj inštrument

Če igraš kako glasbilo, nanj nekaj zaigraj in se posnemi. Nato drži tipko SHIFT in znova pritisni rdeči gumb za snemanje. Zdaj ti bo predvajalo že posneti zvok, hkrati pa boš snemal novega. Poskusi improvizirati in po posluhu posnetku tako dodati še svoje tone ali melodijo.

Naloga 5: Preseneti nas

Ne bojte se raziskovati, odkrivati, pritiskati, snemati in poizkušati še druge ukaze, ki jih program omogoča. Zmotiti se ne morete, glasba pa ne pozna meja. In včasih so najbolj nenavadne in »odštekane« stvari najboljše. 😊

In ne pozabite svojega posnetka poslati učitelju, učiteljici, sošolcem. Lahko organizirate tudi glasovanje, kateri posnetek je najbolj umetniško dodelan, kateri najbolj ustvarjalen, kateri vas je najbolj nasmejal, bil najbolj izviren, nenavaden, čuden ...

Pripravil: Gašper Kačar, prof. glasbe,
vodja programa CŠOD v Groharjevi hiši